

Práce s elektronickými dokumenty ve vkladovém řízení

Úvod:

Tento dokument obsahuje základní informace týkající se specifických požadavků, které vyžaduje práce s elektronickou podobou listin ve vkladovém řízení. Vzhledem ke skutečnosti, že na posuzování elektronicky doručeného návrhu na vklad (a jakýchkoliv dalších procesních úkonů účastníků vůči katastrálním úřadům) se vztahují odlišná pravidla než na samotné vkladové listiny, je dokument rozdělen do dvou částí. První část obsahuje základní informace týkající se posuzování návrhů na vklad, přičemž pravidla zde obsažená lze aplikovat na jakékoliv další procesní úkony účastníků vůči katastrálním úřadům. Druhá část obsahuje základní informace pro posuzování elektronicky doručených vkladových listin, které jsou soukromými listinami.

V úvodu je vhodné připomenout, že ačkoli má posuzování elektronických listin svá specifika, v určitých ohledech se práce s elektronickými listinami ve vkladovém řízení neliší od práce s dokumenty v listinné podobě. I zde např. platí pravidlo, že **vyzývat účastníky řízení k odstranění nedostatku elektronického návrhu na vklad má smysl pouze, pokud je vkladová listina „perfektní“**. Specifikum elektronické vkladové listiny spočívá v tom, že musí být „perfektní“ nejenom po obsahové stránce, ale i po stránce elektronických náležitostí.

I. Návrh na vklad

Elektronicky učiněný návrh na vklad je procesním úkonem ve smyslu § 18 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentu (zákon o elektronických úkonech), a tak jako u jakéhokoliv dalšího procesního úkonu účastníka ve vztahu ke správnímu orgánu, se u něho uplatní za určitých okolností (viz níže) fikce podpisu.

Návrh na vklad může být v elektronické podobě katastrálnímu úřadu doručen buďto prostřednictvím datové schránky nebo prostřednictvím emailu:

1. Doručení prostřednictvím datové schránky:

- a. Návrh na vklad je vytvořen v elektronické podobě (tzn. nejedná se o dokument, který byl vytvořen v podobě listinné a do elektronické podoby byl poté pouze naskenován; za elektronický dokument je nutné považovat např. i dokument, který vzniknul v listinné podobě a poté byl naskenován, pokud k němu byl po naskenování připojen elektronický podpis)
- ✓ Návrh není opatřen elektronickým podpisem – pokud je takový návrh doručen z datové schránky navrhovatele, tak je návrh bez dalšího v pořádku, protože se zde uplatní fikce podpisu podle § 18 odst. 2 zákona o elektronických úkonech. Tato fikce znamená, že úkon učiněný prostřednictvím datové schránky osoby, která úkon činí, má stejné účinky jako úkon učiněný písemně a podepsaný. Fikce podpisu se tak uplatní pouze ve vztahu k osobě, z jejíž datové schránky byl úkon učiněn.
Pokud je nepodepsaný návrh doručen z cizí datové schránky, tzn. datové schránky zcela jiného subjektu, než je navrhovatel, tak se naopak fikce podpisu navrhovatele uplatnit nemůže. Je na místě účastníky řízení vyzvat k odstranění nedostatku žádosti podle § 37 odst. 3 správního řádu spočívající v doložení podepsaného návrhu na vklad, ať již v listinné nebo elektronické podobě

(vznikne-li návrh na vklad v elektronické podobě, musí být opatřen uznávaným elektronickým podpisem – viz níže).

- ✓ Návrh je opatřen elektronickým podpisem – v takovém případě se musí jednat o uznávaný elektronický podpis navrhovatele (požadavek na uznávaný elektronický podpis vyplývá z § 6 zákona č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce) a příslušný zaměstnanec musí zkontrolovat, zda je takový podpis platný. Uznávaným elektronickým podpisem (definice obsažena v § 6 odst. 2 zákona č. 297/2016 Sb.) se rozumí buďto kvalifikovaný elektronický podpis, tzn. zaručený elektronický podpis, který je vytvořen kvalifikovaným prostředkem pro vytváření elektronických podpisů a který je založen na kvalifikovaném certifikátu pro elektronické podpisy, nebo zaručený elektronický podpis založený na kvalifikovaném certifikátu (na rozdíl od kvalifikovaného elektronického podpisu nemusí být vytvořený kvalifikovaným prostředkem pro vytváření elektronických podpisů). Pokud je návrh na vklad opatřen jiným než uznávaným elektronickým podpisem, je na místě navrhovatele vyzvat k odstranění nedostatku žádosti podle § 37 odst. 3 správního řádu, a to bez ohledu na to, zda návrh na vklad byl doručen z datové schránky navrhovatele nebo cizího subjektu. Fikce podpisu se zde neuplatní s ohledem na stávající judikaturu (viz prezentace Mgr. Vrzalové „Podoba listin k zápisu do KN, e-podpisy“ ze dne 9. listopadu 2019).
- b. Návrh na vklad je vytvořen v listinné podobě a do elektronické podoby je zkonvertován postupem podle § 22 a násl. zákona o elektronických úkonech – pověřený zaměstnanec je povinen přezkoumat, zda je konverzní doložka opatřena kvalifikovaným elektronickým podpisem, resp. elektronickou pečeti [§ 25 odst. 1 písm. h) zákona o elektronických úkonech] a kvalifikovaným razítkem. Dále je nutné podle čísla konverzní doložky na adrese: [Úložiště ověřovacích doložek \(czechpoint.cz\)](https://uzloziste.ověřovacích.doložek.czechpoint.cz) ověřit autenticitu vydané autorizované konverze. Pokud vznikne nějaký problém ohledně konverzní doložky na návrhu na vklad, tak je podle § 37 odst. 3 správního řádu na místě navrhovatele vyzvat k odstranění nedostatku žádosti (tzn. doložení „nového bezvadného“; návrhu na vklad v elektronické nebo listinné podobě; navrhovatel není schopen sám odstranit nedostatky konverzní doložky).
- c. Návrh na vklad je vytvořen v listinné podobě a poté je pouze naskenován – zde je na místě účastníky řízení vyzvat podle § 37 odst. 3 správního řádu k odstranění nedostatku žádosti spočívající k doložení originálu návrhu na vklad, ať již v listinné nebo elektronické podobě. Je vhodné zde upozornit, že uvedený postup je na místě pouze za situace, kdy je vkladová listina bezvadná (tzn. že se nejedná o její sken). Explicitně je na to upozorňováno proto, že pokud je doručen pouze sken návrhu na vklad, je velká pravděpodobnost, že i v případě vkladové listiny se bude jednat o sken. Bude-li k návrhu na vklad, který je sken, přiložena vkladová listina, která je také pouze naskenována, tak je vhodné aplikovat ustanovení § 15 odst. 2 katastrálního zákona.

2. Doručení prostřednictvím e-mailu:

- a. Návrh na vklad je vytvořen v elektronické podobě – v takovém případě musí být opatřen uznávaným elektronickým podpisem navrhovatele. Není-li podpisem opatřen vůbec nebo se nejedná o uznávaný elektronický podpis, je na místě

navrhovatele podle § 37 odst. 3 správního řádu vyzvat k odstranění nedostatku žádosti (doplnění návrhu opatřeného uznávaným elektronickým podpisem nebo návrhu opatřeného podpisem v listinné podobě).

- b. Návrh na vklad je vytvořen v listinné podobě a do elektronické podoby je zkonvertován – je na místě postup podle čl. I., odst. 1 písm. b. této pomůcky.
- c. Návrh na vklad je vytvořen v listinné podobě a poté je pouze naskenován – bez ohledu na to, zda je k takovému návrhu na vklad předložena vkladová listina pouze naskenovaná, či její správná elektronická podoba, je na místě analogicky aplikovat postup podle § 15 odst. 2 katastrálního zákona. Prostý sken návrhu na vklad doručený e-mailem nezahájí vkladové řízení. Specifická povaha vkladového řízení a speciální právní úprava obsažená v katastrálním zákoně vylučují aplikaci ustanovení § 37 odst. 4 správního řádu.

II. Vkladová listina

K návrhu na vklad, který je doručen v elektronické podobě, musí být **současně s návrhem** předložena vkladová listina – tzn. že také vkladová listina s velkou pravděpodobností bude doručena v elektronické podobě. Na rozdíl od návrhu na vklad, který je procesním úkonem ve smyslu § 18 zákona o elektronických úkonech a u kterého se tak jako u jakéhokoliv dalšího procesního úkonu ve vztahu ke správnímu orgánu uplatní za určitých okolností (viz výše) fikce podpisu, musí být vkladová listina podepsána elektronicky nebo musí být do elektronické podoby zkonvertována. **Zde se fikce podpisu v žádném případě neuplatní** (jedná se o hmotněprávní úkon, nikoliv úkon procesní).

1. Vkladová listina je vytvořena v elektronické podobě:

Požadavky:

- a. Listina musí obsahovat uznávaný elektronický podpis účastníka (požadavek vyplývá z § 7 odst. 1 KZ) - pokud se jedná o jiný než uznávaný elektronický podpis, nelze tento nedostatek dodatečně zhojit a na místě je seznámení s podklady a poté zamítnutí návrhu na vklad podle § 17 odst. 1 písm. a) KZ
- b. Musí být prokázána pravost podpisu - prokazuje se pouze pravost uznávaného elektronického podpisu. U jiného typu podpisu je nutné vklad zamítnout. Pravost uznávaného elektronického podpisu se prokazuje následujícím způsobem:
 - ✓ Fyzická osoba - Kvalifikovaný certifikát, na němž je založen elektronický podpis, kterým byla písemnost podepsána, obsahuje jméno a příjmení podepisující osoby a údaj, který umožňuje jednoznačnou identifikaci podepisující osoby (identifikátor MPSV) - § 64 odst. 1 písm. a) KV – pokud není splněno – může fyzická osoba podle § 7 odst. 2 KZ nedostatek odstranit a podle § 64 odst. 1 písm. b) KV uznat před katastrálním úřadem, že obsah písemnosti v elektronické podobě je projevem její vůle, a potvrdit, že je držitelem kvalifikovaného certifikátu, na kterém je založen uznávaný elektronický podpis, kterým byla písemnost podepsána.
 - ✓ Právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba:
 - právnickou osobou byla potvrzena skutečnost, že datům pro ověřování elektronických podpisů obsaženým v certifikátu, o jehož vydání pro svého zaměstnance požádala, odpovídají data pro vytváření

elektronických podpisů, která používá její zaměstnanec coby podepisující osoba, a předložila doklad o oprávnění této osoby jednat za právnickou osobu, pokud tato skutečnost nevyplyvá ze základního registru právnických osob, podnikajících fyzických osob a orgánů veřejné moci; údaje obsažené v kvalifikovaném certifikátu, na němž je založen elektronický podpis, kterým byla písemnost v elektronické podobě podepsána a který byl k této písemnosti připojen, se shodují s údaji uvedenými v potvrzení právnické osoby – [§ 64 odst. 2 písm. a) KV]

nebo

- kvalifikovaný certifikát, na němž je založen elektronický podpis, kterým byla písemnost v elektronické podobě podepsána a který byl k této písemnosti připojen, obsahuje jméno, popřípadě jména, a příjmení podepisující osoby a údaj o tom, že tato osoba je statutárním orgánem právnické osoby, pokud ke dni vydání kvalifikovaného certifikátu byla jako statutární orgán v obchodním rejstříku uvedena a do okamžiku, ke kterému je ověřována platnost kvalifikovaného certifikátu, se tato skutečnost nezměnila – [§ 64 odst. 2 písm. b) KV]

nebo

- podepisující fyzická osoba doložila oprávnění jednat za právnickou osobu, pokud tato skutečnost nevyplyvá ze základního registru právnických osob, podnikajících fyzických osob a orgánů veřejné moci, a zároveň je její podpis považován za pravý podle § 64 odst. 1 [§ 64 odst. 2 písm. c) KV]

- c. Listina musí obsahovat kvalifikované elektronické časové razítko (požadavek vyplývá z § 7 odst. 1 KZ) – pokud toto časové razítko připojeno není, nelze tento nedostatek dodatečně zhojit a na místě je seznámení s podklady a poté zamítnutí návrhu na vklad podle § 17 odst. 1 písm. a) KZ

2. Vkladová listina je vytvořena v listinné podobě a do elektronické podoby je zkonvertována – pověřený zaměstnanec je povinen zkontrolovat, zda je konverzní doložka opatřena kvalifikovaným elektronickým podpisem, resp. elektronickou pečeti [§ 25 odst. 1 písm. h) zákona o elektronických úkonech] a kvalifikovaným razítkem. Dále je nutné podle čísla konverzní doložky na adrese: [Úložiště ověřovacích doložek \(czechpoint.cz\)](https://czechpoint.cz) ověřit autenticitu vydané autorizované konverze. Pokud není, je na místě seznámení s podklady a poté zamítnutí návrhu na vklad podle § 17 odst. 1 písm. a) KZ.
3. Vkladová listina je vytvořena v listinné podobě a poté je pouze naskenována - tento nedostatek nelze odstranit. Na takovou listinu se pohlíží obdobně, jako když je v listinné podobě předložena prostá kopie vkladové listiny. Vkladové řízení nebylo zahájeno, k návrhu se nepřihlíží a katastrální úřad podle § 15 odst. 2 KZ o této skutečnosti navrhovatele vyrozumí.